

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 61/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. F. N., B., pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s § 1 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14 CoE 69/2010-48 z 19. apríla 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 154/2010 z 12. októbra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. januára 2011 doručená sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. F. N., B., pre namietané porušenie jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s § 1 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 CoE 69/2010-48 z 19. apríla 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 154/2010 z 12. októbra 2010.

Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej 7. júla 2005 medzi P. v konkurze ako postupcom (ďalej len „zdravotná poisťovňa“) a sťažovateľkou ako postupníkom bola postúpená pohľadávka voči M. S., Z., na zaplatenie dlžného poistného za zdravotné poistenie v sume 3 273,39 € s príslušenstvom.

Okresný súd Zvolen (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 24 Er 860/2008-31 zo 16. februára 2010 vyzval sťažovateľku, aby vo veci udelenia poverenia na vykonanie exekúcie zaplatila podľa položky 20a Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), súdny poplatok za podanie urobené elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom v sume 1,50 €.

Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd uznesením č. k. 14 CoE 69/2010-48 z 19. apríla 2010 uznesenie okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľka následne podala dovolanie najvyššiemu súdu a zároveň aj sťažnosť ústavnému súdu.

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 276/2010-20 zo 7. septembra 2010 sťažnosť sťažovateľky odmietol pre neprípustnosť z dôvodu predčasnosti, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude najprv rozhodovať najvyšší súd.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 154/2010 z 12. októbra 2010 dovolanie sťažovateľky ako neprípustné odmietol.

Sťažovateľka preto podala ústavnému súdu ďalšiu sťažnosť, v ktorej okrem iného uviedla:

„Nakoľko je podľa nášho názoru jednoznačné, že pohľadávka zdravotnej poisťovne vyplývajúca zo ZoZP je pohľadávkou zdravotného poistného a poplatku z omeškania, konanie o ktorej je oslobodené od platenia súdnych poplatkov a jedine táto konkrétna pohľadávka bola postúpená na Sťažovateľa, pričom jej obsah sa postúpením nezmenil, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a zároveň boli porušené základné práva garantované Ústavou SR a medzinárodnými dohovormi.

Bez ohľadu na nesprávne právne posúdenie žalovaného nároku, jeho právneho základu, poukazujeme na skutočnosť, že Uznesením 2 bol porušený zákon, nakoľko týmto rozhodnutím bola odňatá možnosť Sťažovateľa konať pred súdom. Uznesenie 1 bolo rozhodnutím bez odôvodnenia, pričom Sťažovateľ proti nemu podal odvolanie, avšak nemohol sa vyjadriť ku všetkým okolnostiam na základe ktorých bolo Uznesenie 1 vôbec vydané, nakoľko o nich ani nevedel. Tým že odvolací súd Uznesením 2 potvrdil Uznesenie 1 na základe skutočností, ku ktorým sa nemal Sťažovateľ možnosť vyjadriť, mu bolo odopreté právo na spravodlivý súdny proces. Uznesenie 2 je teda rozhodnutím, ktoré síce potvrdzuje prvostupňové rozhodnutie, avšak na základe odlišných právnych konštrukcií a skutočností (nakoľko prvostupňové ani nie sú známe), čo je v zmysle už ustálenej judikatúry odňatím možnosti konať pred súdom a teda porušením práva na spravodlivý súdny proces...

Uvedeným postupom prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu bolo Sťažovateľovi zasiahnuté do vlastníckeho práva a následne znemožnená realizácia jeho procesných práv...

Sťažovateľ považuje Uznesenie 2 a Uznesenie 3 za arbitrárne... Podľa názoru Sťažovateľa, súdy vyslovili právne závery, na ktoré ich právny poriadok neoprávňoval.

Sťažovateľ má navyše za to, že súdy sa náležite nevysporiadali s príslušnými zákonnými ustanoveniami, ani so skutočnosťami, zohľadnenie ktorých bolo nevyhnutné pre právne posúdenie veci a rozhodli na základe nepodloženej právnej konštrukcie, ktorú navyše nedostatočne odôvodnili...

Uvedeným postupom KS BB a NS SR bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach, a taktiež právo vlastníť majetok podľa článku 20 ods. 1 Ústavy SR. “

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že uznesením krajského súdu č. k. 14 CoE 69/2010-48 z 19. apríla 2010 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 154/2010 z 12. októbra 2010 boli porušené jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s § 1 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby uvedené uznesenia zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a aby jej priznal náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní

pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 140/03, III. ÚS 118/04, III. ÚS 170/06).

Sťažovateľka v sťažnosti namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s § 1 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 14 CoE 69/2010-48 z 19. apríla 2010 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 154/2010 z 12. októbra 2010, ku ktorému malo dôjsť nesprávnym právnym posúdením, pokiaľ ide o uloženie povinnosti sťažovateľke zaplatiť súdny poplatok za podanie urobené elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom v sume 1,50 €.

Z obsahu sťažnosti nevyplýva, aké reálne následky malo pre sťažovateľku nezaplatenie súdneho poplatku, t. j. či v dôsledku toho bolo predmetné exekučné konanie zastavené, resp. ukončené.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav, aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil, a ani mu neprislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté zo základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu týchto práv alebo slobôd (podobne IV. ÚS 238/07).

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol:

„Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. namieta porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces...

Obsah dovolania svedčí o názore dovolateľa, že k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. došlo v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci. Treba preto

uviesť, že toto ustanovenie dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti s faktickou procesnou činnosťou súdu, nie však s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Samo právne posúdenie veci je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p., lebo právnym posudzovaním veci súd neporušuje žiadnu procesnú povinnosť ani procesné práva účastníka. Či už teda súdy napadnuté rozhodnutie založili na správnej alebo nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení zákona o súdnych poplatkoch, neodňali tým oprávnenému možnosť konať pred súdom.

Odňatie možnosti konať pred súdom a porušenie práva na spravodlivý proces oprávnený vyvodzuje aj z toho, že nemal možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, na základe ktorých odvolací súd uznesenie prvostupňového súdu potvrdil, nakoľko rozhodnutie prvostupňového súdu nebolo vôbec odôvodnené.

Dovolací súd po preštudovaní spisu dospel k záveru, že táto námietka oprávneného nie je dôvodná, nakoľko prvostupňový súd svoje rozhodnutie riadne odôvodnil - uviedol, podľa akej položky Sadzobníka súdnych poplatkov súdny poplatok vyrubil a tiež z akého ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch pri stanovení výšky súdneho poplatku vychádzal. Taktiež odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Ich rozhodnutia nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súdy sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že skutkové a právne závery prvostupňového a odvolacieho súdu nie sú v danom prípade nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie uznesenia prvostupňového i odvolacieho súdu ako celok splňa parametre zákonného odôvodnenia. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv oprávneného.“

Ústavný súd napádané rozhodnutie najvyššieho súdu po preskúmaní jeho obsahu hodnotil ako ústavne konformné a zodpovedajúce obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na všetky relevantné námietky, ktoré sťažovateľka nastolila v opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam všeobecných súdov (a obdobne ich formulovala aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu), dostala z ich strany dostatočnú odpoveď. Napádané rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu nevykazujú znaky svojvôle a sú dostatočne odôvodnené na základe ich vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať. Uvedené skutočnosti viedli ústavný súd k záveru, že k porušeniu označených práv zo strany krajského súdu a najvyššieho súdu nedošlo.

Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Inak povedané, o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 36 ods. 1 listiny sťažovateľka namietala aj porušenie ustanovenia § 1 ods. 1 listiny. Uvedená právna norma predstavuje všeobecné interpretačné pravidlo, ktoré je možné aplikovať len v súvislosti s namietaním porušenia konkrétneho základného práva uvedeného v listine, v danom prípade v spojení s čl. 36 ods. 1 listiny.

Keďže ústavný súd v posudzovanej veci nezistil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ani § 1 ods. 1 listiny.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2011